

KORKEA-ASTEEN KOULUTUS HELSINGISSÄ

Opiskelijamäärien kehitys Helsingin seudulla

Helsingissä oli 41 462 yliopisto-opiskelijaa vuoden 2015 syksyllä, Helsingin seudulla opiskelijoiden määrä oli 53 874. Ammattikorkeakouluopiskelijoita oli Helsingissä 22 665 ja seudulla 36 644. Yhteensä Helsingissä opiskeli siis yli 64 000 korkea-asteen opiskelijaa ja koko seudulla 90 500.

Kaikista Suomen yliopisto-opiskelijoista 34 prosenttia opiskeli Helsingin seudulla. Yliopisto-opiskelijoiden keskittyminen Helsingin alueelle on pienentynyt hieman viime vuosikymmenenä, vielä vuonna 2000 38 prosenttia opiskelijoista opiskeli Helsingin seudulla. Ammattikorkeakouluopiskelijoiden osuus on taas pysynyt hyvin samassa tilanteessa. Vuonna 2015 ammattikorkeakouluopiskelijoista 26 prosenttia opiskeli Helsingin seudulla, vuonna 2000 25 prosenttia.

Helsingin seudun ammattikorkeakouluopiskelijoista 8 prosenttia suoritti ylempää amk-tutkintoa, koko maassa osuus oli 7 prosenttia. Yliopisto-opiskelijoista reilu puolet suoritti alempaa korkeakoulututkintoa, kolmannes ylempää korkeakoulututkintoa ja 15 prosenttia lisensiaatti- tai tohtorin tutkintoa. Jatkotutkintoja suorittavien osuus on Helsingin seudulla muuta maata korkeampi.

Taulukko 1. Korkea-asteen opiskelijat 20.9.2015

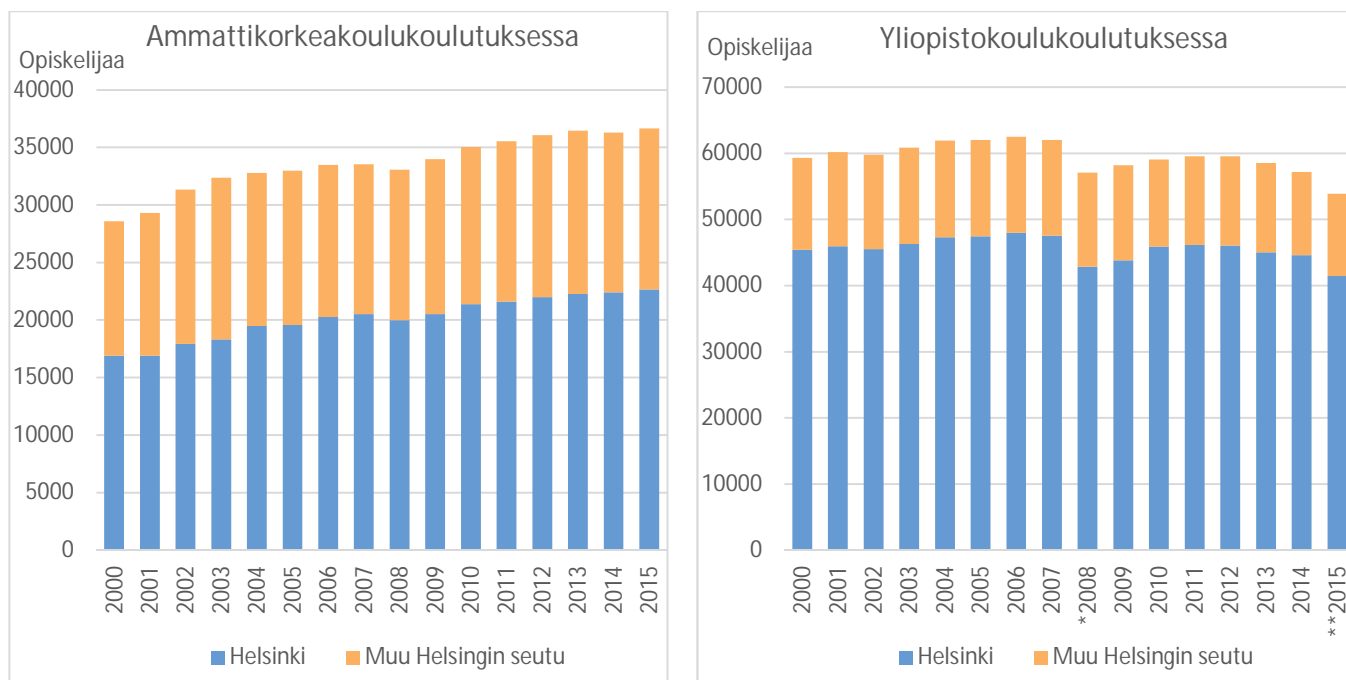
Suoritettava tutkinto	Helsingin		
	Helsinki	seutu	Koko maa
Ammattikorkeakoulututkinto	20 796	33 607	129 565
Ylempi ammattikorkeakoulututkinto	1 869	3 037	10 162
Ammattikorkeakoulutus yhteensä	22 665	36 644	139 727
Alempi korkeakoulututkinto	21 912	28 117	85 147
Ylempi korkeakoulututkinto	14 112	17 799	51 922
Lisensiaattitutkinto	238	600	1 274
Tohtorin tutkinto	5 200	7 358	18 174
Yliopistokoulutus yhteensä	41 462	53 874	156 517
Korkea-asteen koulutus yhteensä	64 127	90 518	296 244

Lähde: Tilastokeskus

Ammattikorkeakouluopiskelijoiden määrän kasvu on hidastunut 2000-luvun alun kovasta kasvusta. Vuosina 2010–2015 opiskelijamäärä kasvoi koko maassa alle prosentin. Helsingin alueella kasvu oli kuitenkin suurempaa, Helsingissä 6 prosenttia ja seudulla vajaa 5 prosenttia. Lukumäärällisesti kasvua oli seudulla 1 600 opiskelijalla. Ammattikorkeakoulutuksessa aikuiskoulutuksen ja etenkin ylempää tutkintoa suorittavien määrä on kasvanut viime vuosina, sen sijaan nuorten koulutuksen opiskelijamäärä on laskenut Helsingin seudulla ja koko maassa.

Yliopisto-opiskelijoiden tilastointiin ovat vaikuttaneet vuoden 2008 tutkinnonuudistus sekä vuonna 2015 erikoislääkärikoulutuksen poistuminen tilastoinnista. Yliopistoissa alemmaa tai ylempää korkeakoulutkintoa suorittamassa olevien määrä on laskenut viisi prosenttia sekä Helsingin seudulla että koko maassa vuosina 2010–2015. Lukumäärällisesti opiskelijamäärä on vähentynyt 2 700 Helsingin seudulla. Lisensiaatin tai tohtorin tutkintoa suorittavien määrä on laskenut kuusi prosenttia Helsingin seudulla vuosina 2010–2015, koko maassa 7 prosenttia.

Kuva 1. Opiskelijamäärät Helsingissä ja Helsingin seudulla ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa vuosina 2000–2015

*Yliopistojen tutkinnonuudistus vuonna 2008

**Vuodesta 2015 alkaen erikoislääkärien ja erikoishammaslääkärien koulutusta ei lueta enää tutkintoon johtavaksi koulutukseksi.

Maanpuolustuskorkeakoulun tiedot ovat mukana vuodesta 2010 lähtien.

Lähde: Tilastokeskus

Helsingin seudun korkea-asteen opiskelijoista 53 prosenttia oli naisia, eli yhtä paljon kuin koko maassa keskimäärin. Helsingissä opiskelevista naisia oli 59 prosenttia. Seudun yliopisto-opiskelijoista 52 prosenttia oli naisia (Helsinki 60 %) ja ammattikorkeakouluopiskelijoista 56 prosenttia (Helsinki 57 %). Naisten osuus on pysynyt melko samana yliopistokoulutuksessa jo useita vuosia, mutta ammattikorkeakoulutuksessa naisten osuus on hieman laskenut.

Seudun korkeakouluopiskelijoista 37 prosenttia oli alle 25-vuotiaita, 27 prosenttia 25–29-vuotiaita ja 15 prosenttia 30–34-vuotiaita. Yliopisto-opiskelijoiden ikärakenne on ammattikorkeakouluopiskelijoita vanhempi, ammattikorkeakouluopiskelijoista 43 prosenttia oli alle 25-vuotiaita, yliopisto-opiskelijoista 34 prosenttia. Muualla Suomessa opiskelevilla ikärakenne on Helsingin seudulla opiskelevia nuorempi – ammattikorkeakouluopiskelijoista 52 prosenttia on alle 25-vuotiaita ja yliopisto-opiskelijoista 39 prosenttia.

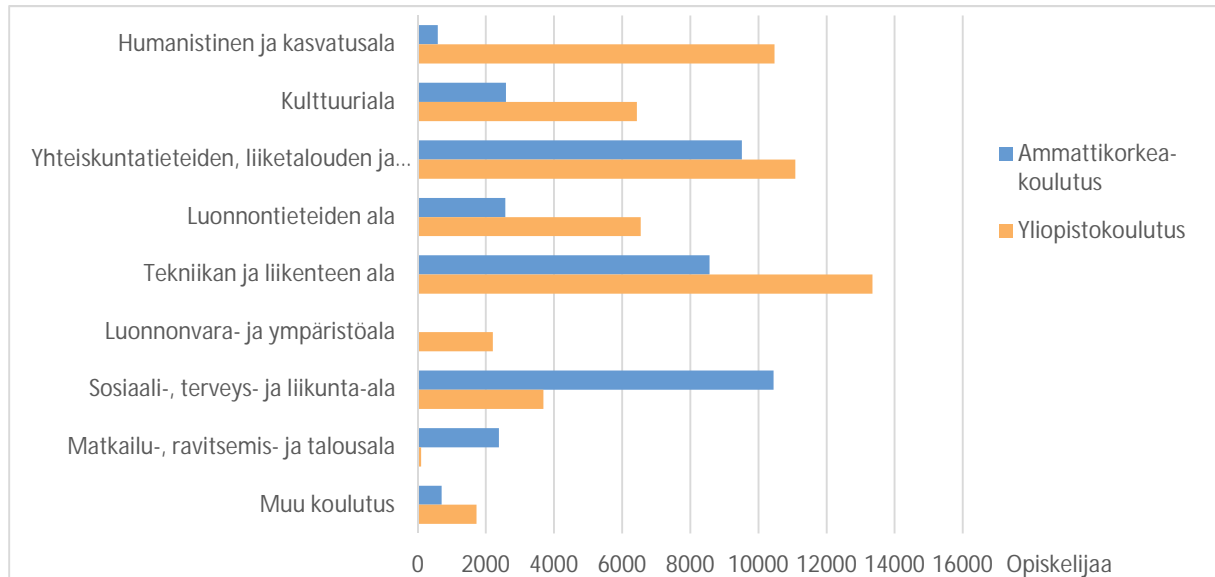
Opiskelijat koulutusaloittain

Helsingin seudun ammattikorkeakoulutuksen koulutusaloista kolme on selkeästi suurinta opiskelijamäärältään: sosiaali- ja terveysala, yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala sekä tekniikan ja liikenteen ala. Yhteensä näillä kolmella suurimmalla alalla opiskelee kolme neljästä koko Helsingin seudun opiskelijamäärästä.

Koko maan luonnontieteiden opiskelijoista 45 prosenttia opiskelee Helsingin seudulla. Noin kolmannes matkailu- ja ravitsemisalnan, yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon alan sekä kasvatustieteiden opiskelijoista opiskelee Helsingin seudulla.

Vuosina 2010–2015 Helsingin seudun ammattikorkeakoulutuksessa opiskelijamäärä on vähentynyt kulttuurialalta, alojen ulkopuolisesta koulutuksesta sekä hieman matkailu- ja ravitsemisalalta. Luonnonvara-alan koulutus loppui Helsingin seudulla kokonaan vuonna 2010. Määrällisesti eniten ovat kasvaneet sosiaali- ja terveysala sekä tekniikan ja liikenteen ala, suhteellisesti eniten on kasvanut humanistinen ja kasvatustala.

Kuva 2. Helsingin seudun ammattikorkeakoulu- ja yliopisto-opiskelijat syksyllä 2015 koulutusalan mukaan

Lähde: Vipunen, Opetus- ja kulttuuriministeriö, Opetushallitus

Helsingin seudun yliopistojen opiskelijamäärällään suurin koulutusala on tekniikan ala, jossa opiskelee neljännes seudun opiskelijoista. Viidennes opiskelijoista on yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon alalla ja toinen viidennes humanistisella ja kasvatustalalla.

Kaksi kolmesta koko maan luonnonvara- ja ympäristöalan opiskelijasta opiskelee Helsingin seudulla. Myös kulttuurialan opiskelijoista puolet opiskelee Helsingin seudulla ja tekniikan alan opiskelijoista lähes puolet.

Vuosina 2010–2015 opiskelijamäärä on vähentynyt kaikilta yliopiston koulutusaloilta Helsingin seudulla. Määrällisesti eniten vähentymistä on ollut humanistiselta ja kasvatustalalta sekä luonnontieteiden alalta.

Korkeakoulutukseen haku

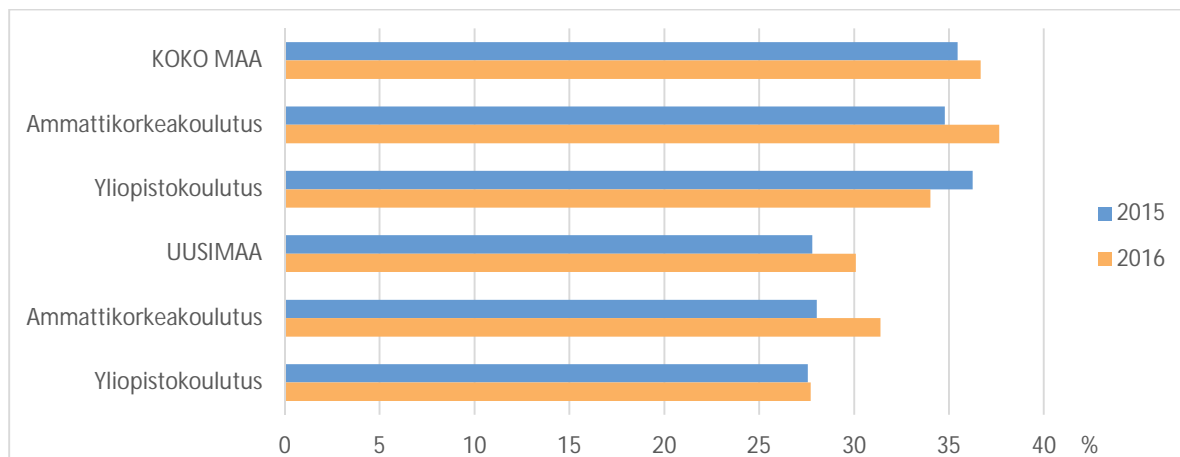
Uudellemaalle korkeakoulutukseen ensisijaisesti hakeneista 30 prosenttia sai ja vastaanotti paikan vuonna 2016 ja 28 prosenttia vuonna 2015. Osuudet ovat selvästi pienemmät kuin koko maassa keskimäärin. Koko maassa ensisijaisesti hakeneista 37 prosenttia sai paikan vuonna 2016 ja 35 prosenttia vuonna 2015. Uudellemaalle ammattikorkeakouluun pyrkineistä 31 prosenttia sai paikan vuonna 2016 ja yliopistokoulutukseen pyrkineistä 28 prosenttia. Sekä ammattikorkeakoulutukseen että yliopistokoulutuksessa pääsy on suhteessa yhtä vaikeaa Uudellamaalla verrattuna koko maahan.

Sekä Uudellamaalla että koko maassa ensikertaa hakevat ja uudelleen hakevat pääsevät samassa määrin yliopistokoulutukseen, mutta ammattikorkeakoulutukseen ensikertalaiset pääsevät heikommin. Kuitenkin ensikertaa hakevien osuus kaikista hakijoista oli 78 prosenttia sekä Uudellamaalla että koko maassa vuonna 2016.

Kotikunnaltaan helsinkiläisistä hakijoista 31 prosenttia sai paikan vuonna 2016 ja 28 prosenttia vuonna 2015 – riippumatta minne alueellisesti he olivat hakeneet. Helsinkiläisistä vuoden 2016 korkeakouluhakijoista 83 prosenttia haki korkeakoulupaikkaa ensisijaisesti Uudeltamaalta ja 76 prosenttia vastaanotti paikan Uudeltamaalta. Toisin sanoen Uudellemaalle hakeneista helsinkiläisistä sai ja vastaanotti paikan 28 prosenttia ja muualle maahan hakeneista 45 prosenttia.

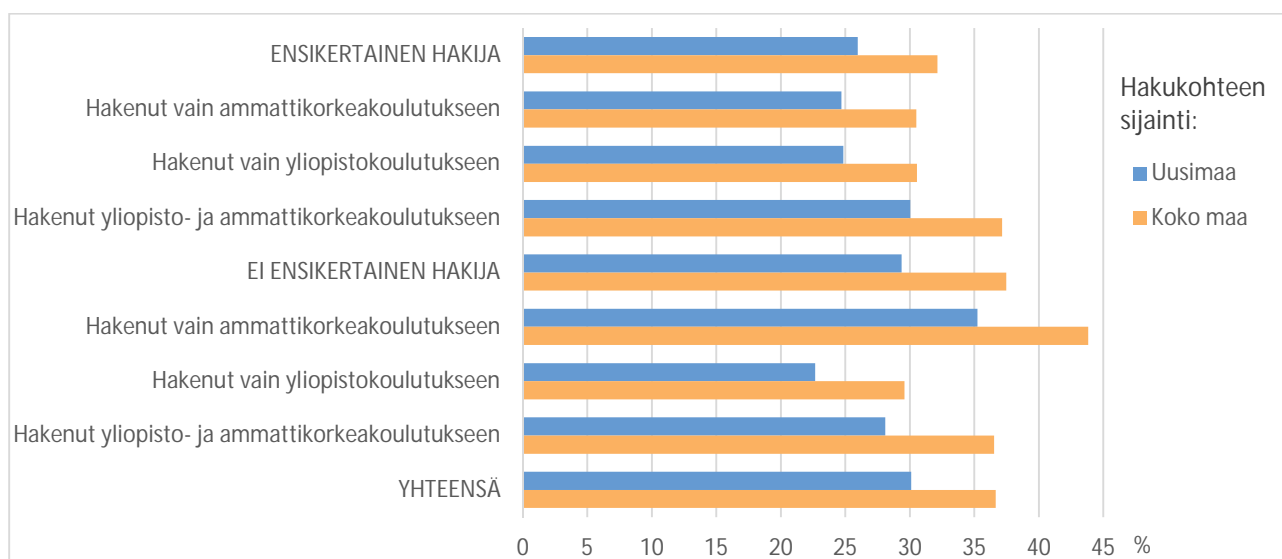
Kokonaisuudessaan Uudellamaalla sijaitsevan korkeakoulutuksen aloittavista opiskelijoista suurin osa saapui myös Uudeltamaalta (65 % vuonna 2015 ja 68 % vuonna 2016). Ammattikorkeakoulut saavat opiskelijansa useammin omasta maakunnasta (75 % vuonna 2016) kuin yliopistot (58 %).

Kuva 3. Uudellemaalle ja koko maahan korkeakoulutukseen ensisijaisesti hakeneista paikan saaneet ja vastaanottaneet, koulutuksen aloittamisvuoden mukaan

Lähde: Vipunen, Opetus- ja kulttuuriministeriö, Opetushallitus

Kuva 4. Uudellemaalle ja koko maahan vuonna 2016 alkavaan korkeakoulutukseen ensisijaisesti hakeneista paikan saaneet ja vastaanottaneet

Lähde: Vipunen, Opetus- ja kulttuuriministeriö, Opetushallitus

Korkeakoulutuksen aloittaneiden aikaisempi koulutus

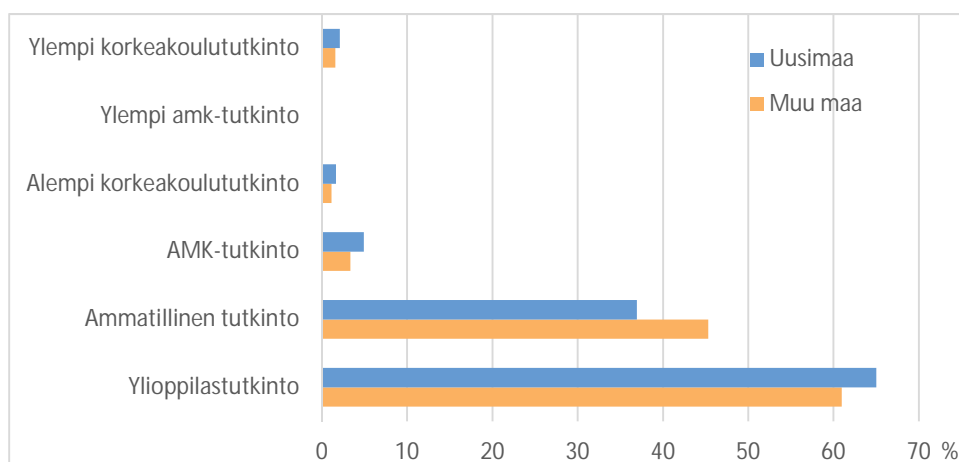
Uudellamaalla ammattikorkeakoulutuksen vuonna 2014 aloittaneista 46 prosentilla korkeimpana suoritettuna tutkintona oli ylioppilastutkinto ja 35 prosentilla ammatillinen tutkinto. Kaikkia aikaisempia tutkintoja tarkastellessa aloittaneista opiskelijoista 65 prosenttia oli suorittanut ylioppilastutkinnon, 37 prosentilla oli ammatillinen tutkinto ja viidellä prosentilla oli jo amk-tutkinto. Alemman korkeakoulututkinnon oli suorittanut vajaa kaksi prosenttia aloittaneista ja ylemmän korkeakoulututkinnon reilu kaksi prosenttia.

Viiden viime vuoden aikana ylioppilastutkinnon suorittaneiden osuus on laskenut hieman ammattikorkeakoulutuksen aloittaneissa ja ammatillisen tutkinnon suorittaneiden osuus on kasvanut. Edelleen koko maassa ammatillisen tutkinnon suorittaneiden osuus aloittaneista on suurempi.

Yliopistokoulutuksen (alemman korkeakoulututkinnon) Uudellamaalla vuonna 2014 aloittaneista 96 prosenttia oli suorittanut ylioppilastutkinnon. Korkeimpana tutkintona se oli kuitenkin vain 81 prosentilla. Aloittaneista 8 prosentilla oli ammatillinen tutkinto, 5 prosentilla amk-tutkinto, 4 prosentilla jo aikaisempi alempi korkeakoulututkinto ja kolmella prosentilla ylempi korkeakoulututkinto. Aikaisemman korkeakoulututkinnon suorittaneiden osuus on hieman noussut viime viiden vuoden aikana, muuten tutkinto-osuudet ovat vuosittain olleet melko samat.

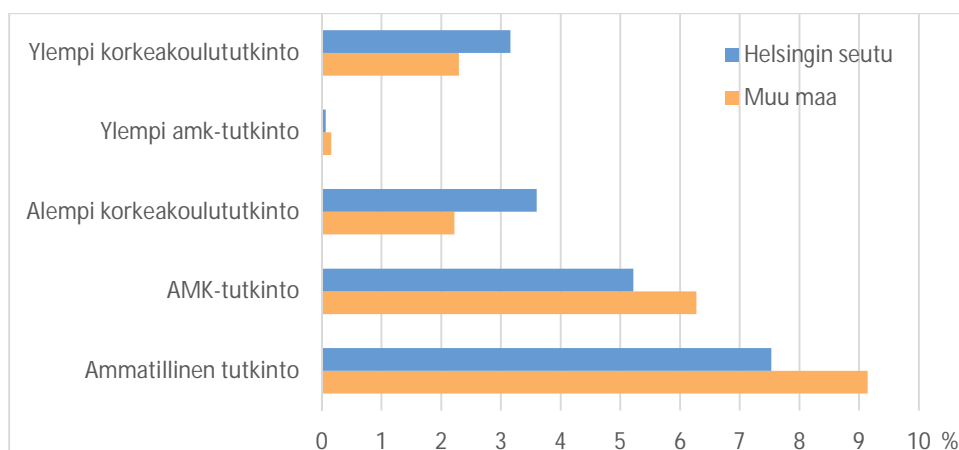
Muuhun maahan verrattuna Helsingin seudun yliopistokoulutuksessa aloittaa vähemmän ammatillisen koulutuksen suorittaneita – niin toisen asteen ammatillisen kuin ammattikorkeakoulutuksen suorittaneita. Sen sijaan jo aikaisemman yliopistotutkinnon suorittaneiden osuus aloittaneista oli Helsingin alueella muuta maata korkeampi.

Kuva 5. Vuonna 2014 Uudellamaalla ja muualla maassa ammattikorkeakoulutuksen aloittaneiden opiskelijoiden kaikki aikaisemmat suoritettut tutkinnot

Ei sisällä ylempää amk-tutkintoa aloittavia. Lähde: Vipunen, Opetus- ja kulttuuriministeriö, Opetushallitus

Kuva 6. Vuonna 2014 Helsingin seudulla ja muualla maassa alemman korkeakoulututkinnon yliopisto-opinnot aloittaneiden opiskelijoiden kaikki aikaisemmat suoritettut tutkinnot ylioppilastutkinnon lisäksi

Näiden lisäksi 96 prosentilla Helsingin seudulla alemman korkeakoulututkinnon opinnot aloittaneella oli ylioppilastutkinto, osuus oli sama muualla maassa opinnot aloittaneella. Lähde: Vipunen, Opetus- ja kulttuuriministeriö, Opetushallitus

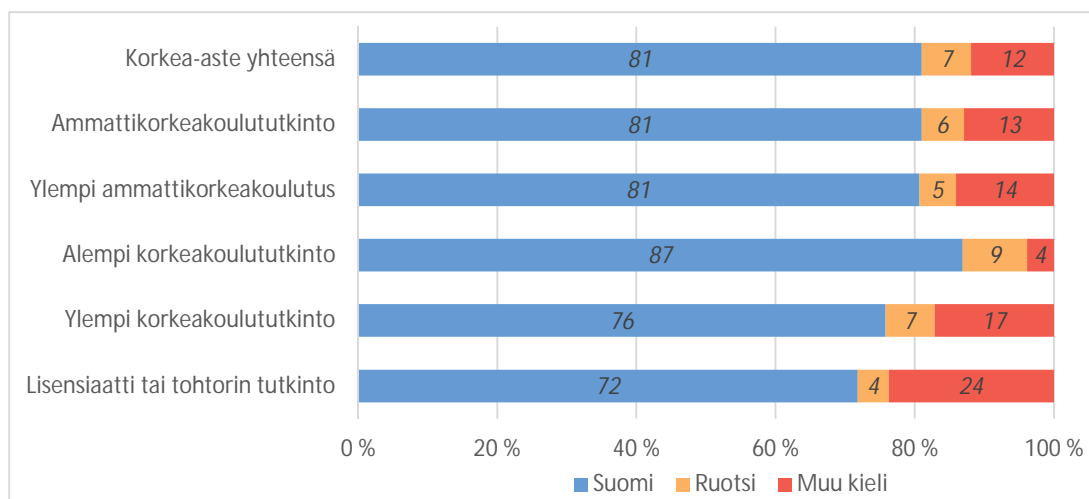
Ulkomaalaistaustaiset opiskelijat

Helsingin seudun ammattikorkeakoulutuksessa oli 3 345 ulkomaalaista opiskelijaa vuonna 2015, eli heidän kansalaisuutensa oli muu kuin Suomi. Ulkomaalaisten osuus kaikista opiskelijoista oli 9 prosenttia, koko maassa 7 prosenttia. Yliopistokoulutuksessa oli 4 360 ulkomaalaista opiskelijaa, ja heidän osuus kaikista opiskelijoista oli 8 prosenttia (koko maassa 7 %).

Ulkomaalaisten määrä on kasvanut korkea-asteen koulutuksessa, mutta vielä nopeammin ovat kasvaneet ulkomaalaistaustaisten opiskelijoiden määrä, joita voidaan tarkastella syntymämaan tai äidinkielen kautta. Ulkomailta syntyneitä oli kaikista vuonna 2015 korkeakoulutuksen Uudellamaalla aloittaneista 13 prosenttia; ammattikorkeakoulun aloittaneista 13 prosenttia ja yliopiston aloittaneista 14 prosenttia.

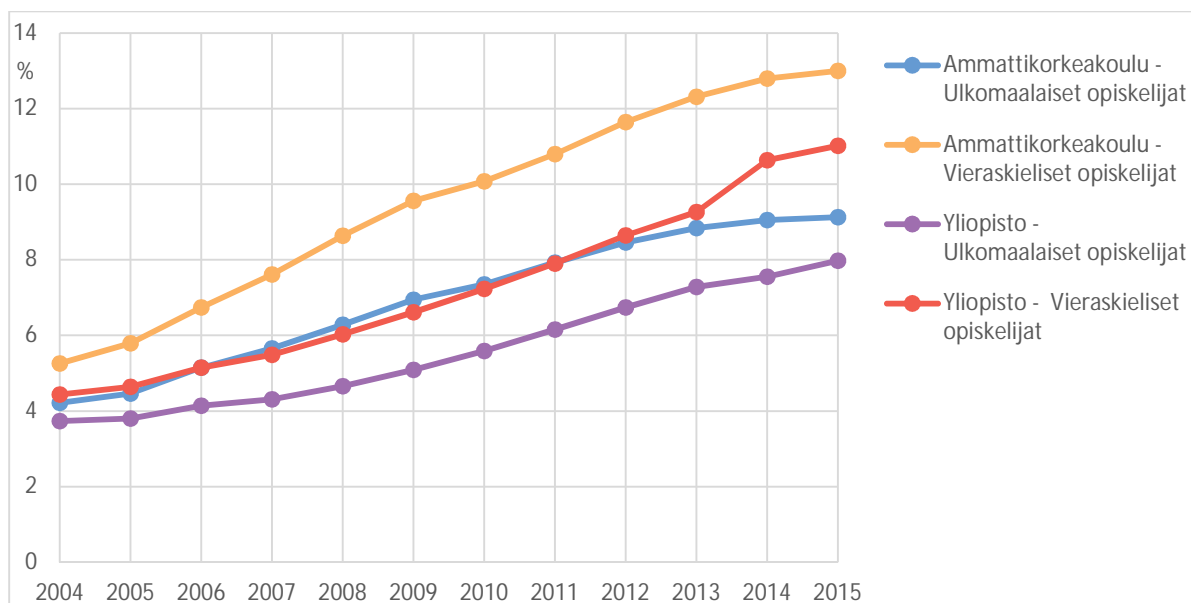
Muu kuin suomi, ruotsi tai saame äidinkielenä oli 12 prosentilla korkeakouluopiskelijoista Helsingin seudulla. Ammattikorkeakoulutuksessa vieraskielisten osuus oli 13 prosenttia (4 765 henkilöä) ja yliopistokoulutuksessa 11 prosenttia (6 020 henkilöä). Vieraskielisten osuus on selkeästi suurin tohtorintutkintoa suorittavilla (25 %) ja ylempää korkeakoulututkintoa suorittavilla (17 %).

Kuva 7. Korkea-asteen opiskelijat Helsingin seudulla äidinkielen mukaan syksyllä 2015

Lähde: Tilastokeskus

Kuva 8. Ulkomaalaisten ja vieraskielisten opiskelijoiden osuus kokonaisopiskelijamäärästä Helsingin seudulla 2004-2015

Lähde: Tilastokeskus

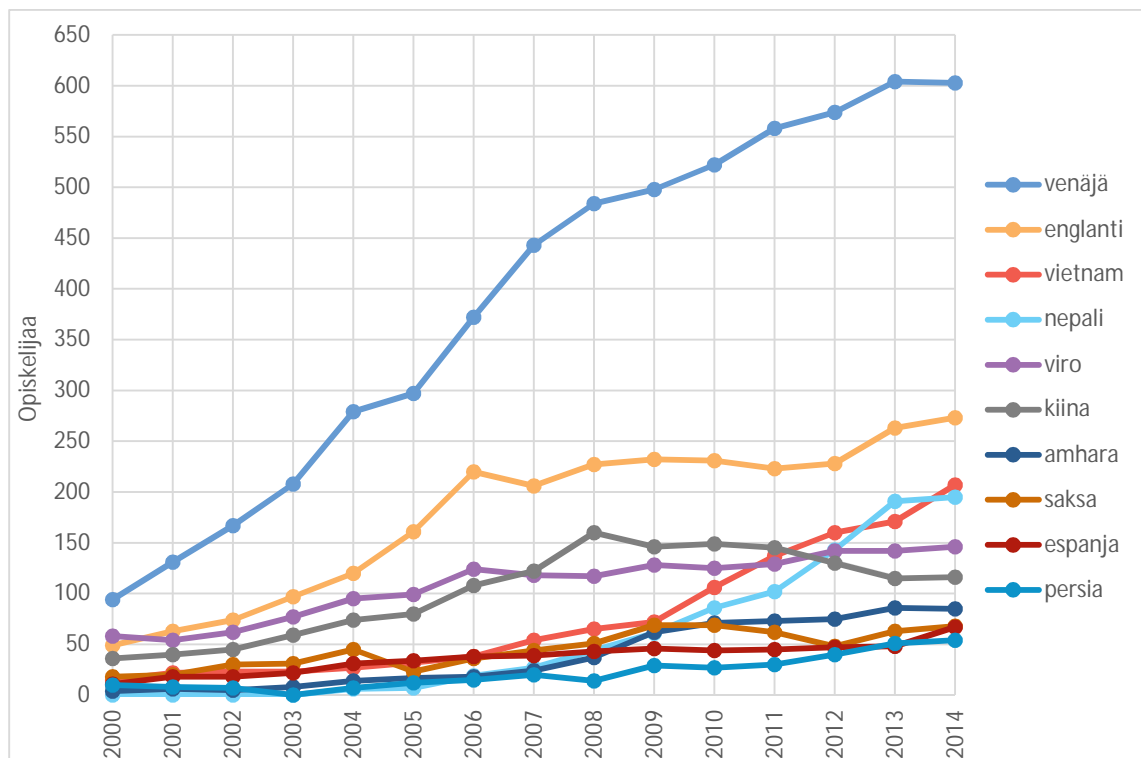
Ulkomaalaistaustaiset opiskelijat ovat keskittyneitä Helsingin seudulle. Kun 26 prosenttia kaikista ammatikorkeakouluopiskelijoista opiskelee Helsingin seudulla, vieraskielistä opiskelijoista osuus on 38 prosenttia. Kaikista yliopisto-opiskelijoista 35 prosenttia opiskelee Helsingin seudulla, vieraskielisistä 42 prosenttia.

Vuosina 2010–2015 vieraskielisten määrä on kasvanut Helsingin seudun ammattikorkeakoulutuksessa yli 1 200 henkilöllä eli kolmanneksella, kun koko opiskelijamäärä on samaan aikaan kasvanut vajaa viisi prosenttia. Vieraskielisten osuus kaikista amk-opiskelijoista on kasvanut 10 prosentista 13 prosenttiin. Yliopistokoulutuksessa vieraskielisten määrä on kasvanut 1 750 henkilöllä eli 41 prosentilla, kun samaan aikaan kokonaisopiskelijamäärä on laskenut. Vieraskielisten osuus kaikista opiskelijoista on kasvanut 7 prosentista 11 prosenttiin.

Venäjä on yleisin vieraskieli sekä ammattikorke- että yliopistokoulutuksessa Helsingissä. Ammattikorkeakoulutuksen vieraskielisistä neljännes oli venäjänkielisiä, joka kymmenes englanninkielinen, 8 prosenttia vietnaminkielisiä ja 7 prosenttia nepalinkielisiä vuonna 2014. Yliopistokoulutuksessa venäjänkielisten valta-asema ei ole niin suuri – heitä oli 15 prosenttia kaikista vieraskielistä. Muita yleisiä kieliä olivat kiina (11 %), englantia (8 %) ja viro (5 %). Vieraskielisistä yliopisto-opiskelijoista kuitenkin joka viidennen äidinkieli on tuntematon, joten tämä vaikuttaa näihin osuuksiin.

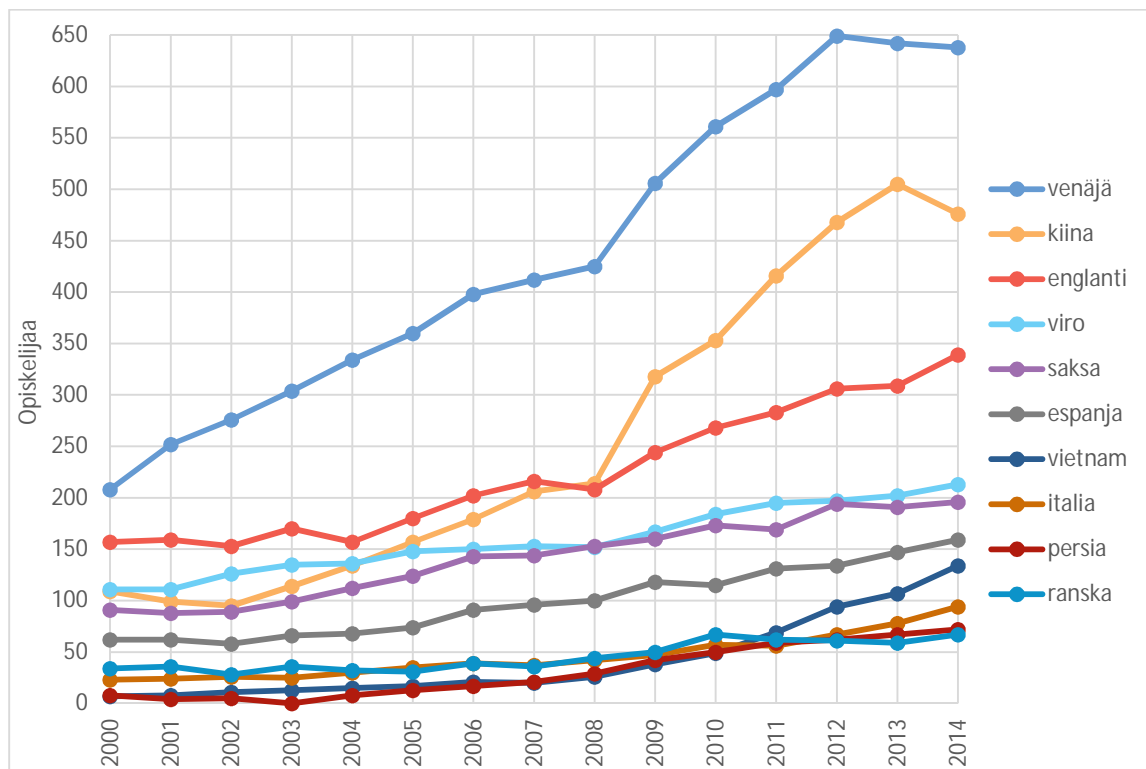
Lukukausimaksujen käyttöönotto EU- ja ETA-maiden ulkopuolelta tuleville opiskelijoille tuli korkeakouluhin mahdolliseksi vuoden 2016 alussa. Maksuja voi periä alempaan tai ylempään korkeakoulututkintoon johtavasta vieraskielisestä koulutuksesta. Maksujen käyttöönotto saattaa vaikuttaa ulkomaalaistaustaisen opiskelijoiden määrään ja lähtömaihin tulevaisuudessa.

Kuva 9. Äidinkieleltään muut kuin suomen- ja ruotsinkieliset opiskelijat ammattikorkeakoulutuksessa Helsingissä. Vuonna 2014 kymmenen yleisimmän kielen opiskelijamäärien kehitys vuosina 2000–2014

Lähde: Tilastokeskus

Kuva 10. Äidinkieltään muut kuin suomen- ja ruotsinkieliset opiskelijat yliopistokoulutuksessa Helsingissä. Vuonna 2014 kymmenen yleisimmän kielen opiskelijamäärien kehitys vuosina 2000–2014

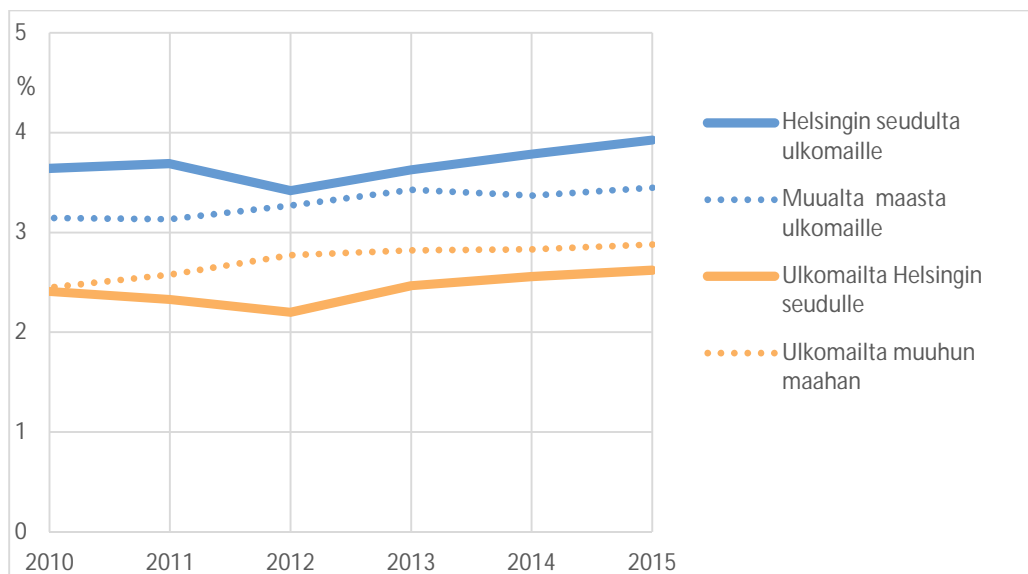

Lähde: Tilastokeskus

Kansainvälinen liikkuvuus

Helsingin seudun ammattikorkeakouluihin tuli vuoden 2015 aikana 1 058 opiskelijaa ulkomailta yli kolmen kuukauden opiskelija- tai harjoitteluvaihtoon. Helsingin seudulta lähti vaihtoon 1 585 ammattikorkeakouluopiskelijaa, vaihtoon lähtijöiden osuus kokonaisopiskelijamäärästä oli neljä prosenttia. Vaihtoon lähtijöiden määrä on kasvanut Helsingin seudulla muuta maata hieman nopeammin vuosina 2010–2015, mutta ulkomailta tulijoiden määrä on taas kasvanut muualla maassa Helsingin seutua nopeammin.

Kuva 11. Ammattikorkeakoulujen yli kolmen kuukauden ulkomaiset opiskelija- tai harjoitteluvaihdot, osuus kaikista Helsingin seudun ja muun maan ammattikorkeakouluopiskelijoista

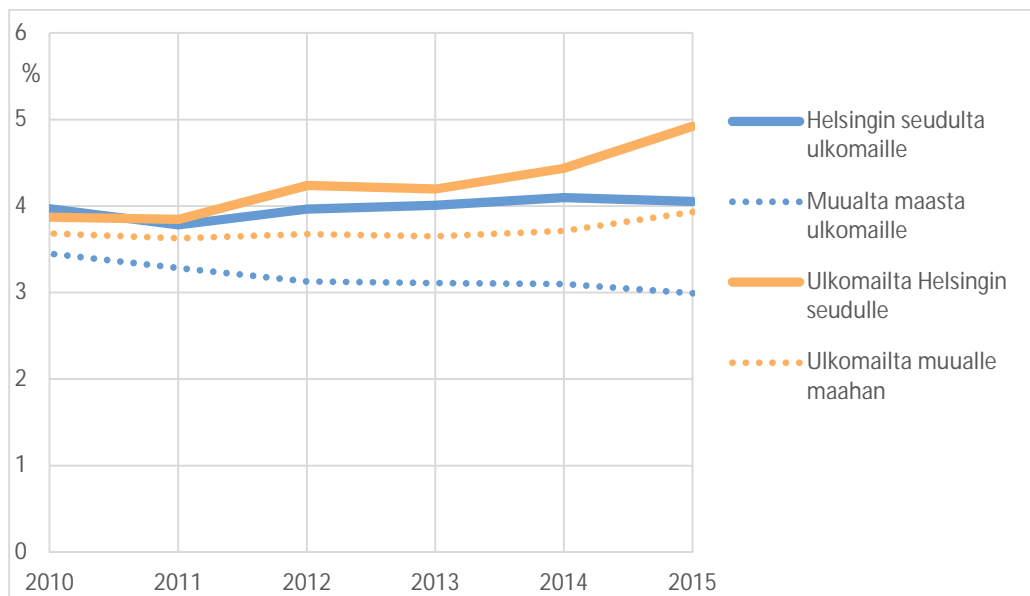
Helsingin seudun ammattikorkeakoulut = Arcada, Diaconia, Haaga-Helia, Laurea ja Metropolia. Lähde: Vipunen, Opetus- ja kulttuuriministeriö, Opetushallitus

Toisin kuin ammattikorkeakoulusta, yliopistokoulutuksessa Suomeen tulijoita on enemmän kuin Suomesta lähteviä. Vuonna 2015 pääkaupunkiseudun yliopistoihin tuli ulkomailta 2 400 perustutkinto-opiskelijaa ja 79 jatkotutkinto-opiskelijaa yli kolme kuukauden opiskelija- tai harjoittelijavaihtoon. Samana vuonna pääkaupunkiseudun yliopistoista lähti ulkomaille 1 975 perustutkinto ja 48 jatkotutkinto-opiskelijaa. Vaihtoon lähteneiden perustutkinto-opiskelijoiden osuus kokonaisopiskelijamäärästä oli neljä prosenttia.

Yliopisto-opiskelijoista Suomeen tulevien määrä on kasvanut välillä 2010–2015 niin pääkaupunkiseudulla kuin muualla maassa. Sen sijaan Suomesta ulkomaille lähtevien opiskelijoiden määrä on pysynyt hyvin tasaisena ja hieman vähentyvänakin muualla maassa.

Etenkin kauppatiedettä opiskelevat lähtevät usein vaihtoon, pääkaupunkiseudulla vuonna 2015 opiskelusta peräti 11 prosenttia oli käynyt ulkomailta vaihdossa tai harjoittelussa. Muina aktiivisina aloina olivat kuvataide, musiikki ja oikeustiede. Vähiten ulkomaille suuntaavat lääketieteen, teologian ja luonnontieteen opiskelijat.

Kuva 12. Yliopistojen perustutkinto-opiskelijoiden yli kolmen kuukauden ulkomaiset opiskelija- tai harjoitteluvaihdot, osuus kaikista Helsingin seudun ja muun maan perustutkinto-opiskelijoista

Pääkaupunkiseudun yliopistot = Aalto, Helsingin, Svenska ja Taideyliopisto. Lähde: Vipunen, Opetus- ja kulttuuriministeriö, Opetushallitus

Helsingiläiset opiskelijat

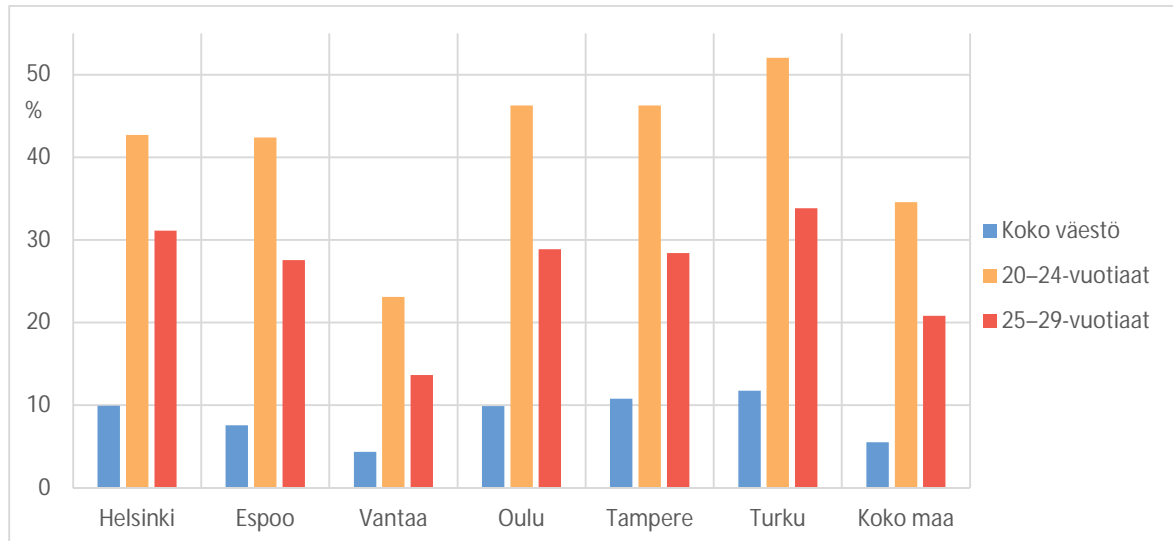
Kotikunnaltaan helsingiläisiä korkea-asteen opiskelijoita oli 61 133 vuoden 2015 syksyllä. Heidän osuutensa koko Helsingin väestöstä oli kymmenen prosenttia. 20–24-vuotiaista korkea-asteen opiskelijoiden osuus oli 43 prosenttia ja vielä 25–29-vuotiaistakin 31 prosenttia.

Korkeakouluopiskelijoiden osuus väestöstä on yhtä suuri Oulussa, mutta Turussa ja Tampereella osuus on vielä Helsinkiä suurempi. Myös 20–24-vuotiaista useampi on korkeakouluopiskelija Oulussa, Tampereella ja Turussa. Vielä 25–29-vuotiaista turkulaisista useampi on opiskelija kuin helsingiläisistä.

Helsingiläisistä opiskelijoista 70 prosentilla myös opiskelukunta oli Helsinki. Kymmenen prosenttia opiskeli Espoossa ja vajaa neljä prosenttia Vantaalla. Pääkaupunkiseudun ulkopuolella helsingiläisistä opiskelijoista 17 prosenttia.

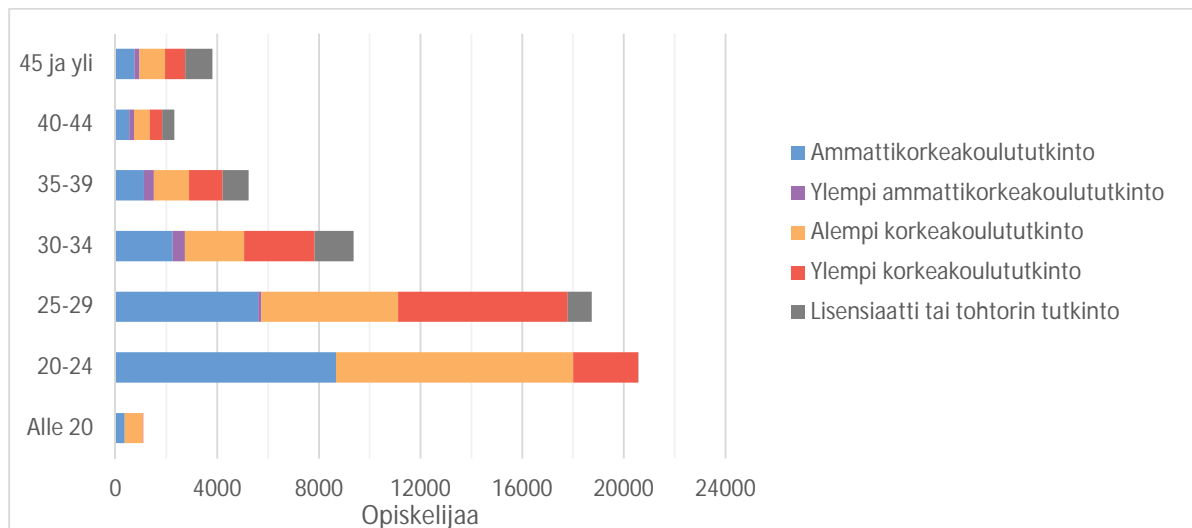
Helsingiläisistä opiskelijoista 56 prosenttia oli naisia (koko maassa 53 %). Äidinkieltään ruotsinkielisiä opiskelijoista oli 7,5 prosenttia (koko maassa 5,5 %) ja muun kuin suomen tai ruotsinkielisiä 10 prosenttia (koko maassa 9 %). Korkea-asteen opiskelijoista kolmannes oli 20–24-vuotiaita ja vajaa kolmannes 25–29-vuotiaita. Etenkin yliopisto-opiskelijat painottuvat helsingiläisissä koko maan opiskelijoita enemmän 25 vuotta täyttäneisiin.

Kuva 13. Korkea-asteen opiskelijoiden osuus väestöstä suurimmissa kaupungeissa

Opiskelijat ja 20-24-vuotiaat asuinkunnan mukaan. Opiskelijoiden määrä ajankohdasta 20.9.2015 ja väestötieto ajankohdasta 31.12.2015. Lähde: Vipunen ja Tilastokeskus

Kuva 14. Helsinkiläiset opiskelijat iän mukaan vuonna 2015

Lähde: Tilastokeskus

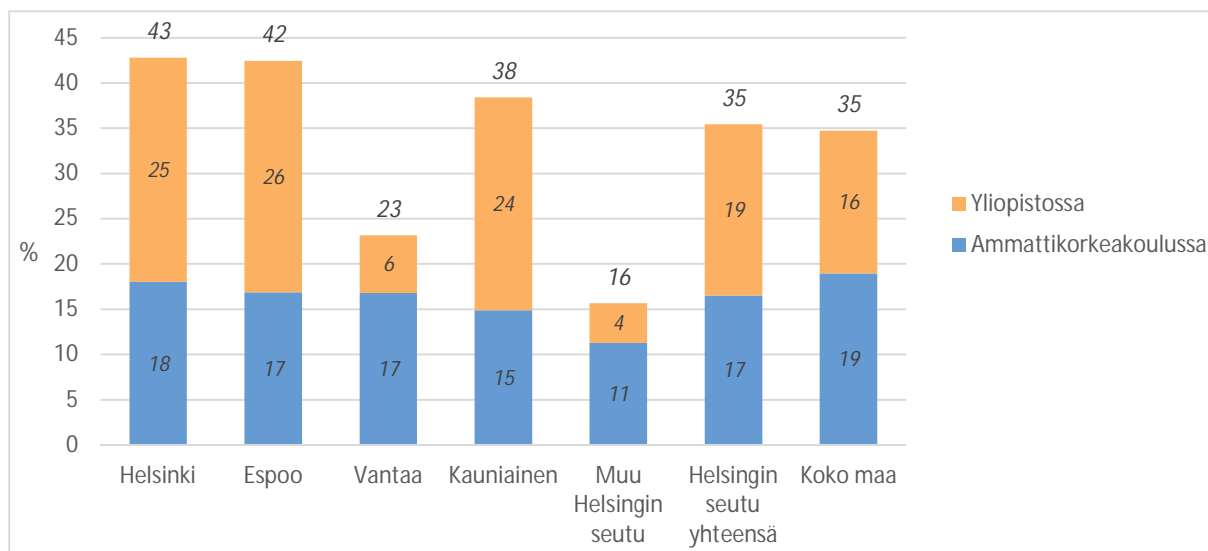
Suurin korkea-asteella opiskeleva ikäryhmä on 20–24-vuotiaat, ja heidän voi ikänsä puolesta olettaa opiskelevan ensimmäistä korkea-asteen tutkintoa, joten seuraavaksi tarkastellaan tätä ikäluokkaa tarkemmin. Helsinkiläisistä 20–24-vuotiaista 43 prosenttia opiskeli korkea-asteen opinnoissa vuoden 2015 syksyllä. 18 prosenttia suoritti ammattikorkeakoulututkintoa ja 25 prosenttia yliopistotutkintoa.

Opiskelijakaupunkina Helsingissä nuoret ovat useammin opiskelijoita kuin koko maassa keskimäärin (35 %). Kuitenkin ammattikorkeakouluopiskelijoiden osuus 20–24-vuotiaista on Helsingissä hieman pienempi (18 %) kuin koko maassa keskimäärin (19 %). Kaikista Helsingin seudun nuorista 17 prosenttia opiskeli ammattikorkeakoulussa ja 19 prosenttia opiskeli yliopistossa.

Sukupuolen mukaan koulutukseen osallistumisessa on suuri ero; 20–24-vuotiaista helsinkiläisistä miehistä oli opiskelijoita 39 prosenttia, naisista 46 prosenttia. Sukupuolieroa selittää osittain sukupuolten vakiintuneet painotukset eri koulutusaloilla ja koulutusalojen sijoittuminen eri kuntiin. Espoolaisista miehet ovat naisia useammin opiskelijoita suuren teknillisen koulutusalan vuoksi. Kuitenkin koko Helsingin seudulla 38 prosenttia naisista oli opiskelijoita ja miehistä vain 33 prosenttia.

Myös äidinkielen mukaan korkea-asteen koulutukseen osallistuvuudessa on isoja eroja. Ruotsinkielisistä 20–24-vuotiaista 68 prosenttia opiskeli korkea-asteella, suomenkielisistä 43 ja muun kielisistä 27 prosenttia. Ruotsinkieliset helsinkiläiset opiskelevat erityisen ahkerasti koko maan ruotsinkielisiin verrattuna, joista 47 prosenttia oli opiskelijoita. Helsinkiläiset vieraskieliset taas opiskelevat harvemmin kuin koko maassa keskimäärin (35 %).

Kuva 15. Korkea-asteen koulutuksessa olevien osuus 20–24-vuotiaista kotikunnan mukaan vuoden 2015 lopussa

Opiskelijoiden määrä ajankohdasta 20.9.2015 ja väestötieto ajankohdasta 31.12.2015. Lähde: Tilastokeskus

Taulukko 2. Korkea-asteella opiskelevien 20–24-vuotiaiden osuus ikäluokastaan äidinkielen ja sukupuolen mukaan vuonna 2015

	Amk-tutkintoa suorittavat			Yliopistotutkintoa suorittavat			Opiskelijat yhteensä		
	Yhteensä	Miehet	Naiset	Yhteensä	Miehet	Naiset	Yhteensä	Miehet	Naiset
Helsinki									
Yhteensä	18,0	16,4	19,3	24,8	22,1	27,0	42,8	38,5	46,3
Suomi	17,8	16,2	19,1	25,6	22,6	28,0	43,4	38,7	47,1
Ruotsi	25,4	22,4	27,9	42,6	42,8	42,4	68,0	65,3	70,3
Muu kieli	15,6	15,2	16,1	11,0	9,5	12,4	26,6	24,7	28,5
Helsingin seutu									
Yhteensä	16,5	15,0	17,9	18,9	17,8	19,9	35,4	32,9	37,8
Suomi	16,4	14,8	17,9	19,2	17,9	20,4	35,6	32,7	38,3
Ruotsi	21,4	18,7	24,0	35,7	35,5	36,0	57,1	54,2	60,0
Muu kieli	15,1	15,0	15,3	9,7	9,6	9,8	24,8	24,5	25,1
Koko maa									
Yhteensä	18,9	17,9	20,1	15,8	13,9	17,7	34,7	31,8	37,8
Suomi	18,5	17,3	19,7	15,6	13,7	17,5	34,0	31,0	37,2
Ruotsi	21,9	20,6	23,4	24,7	21,8	27,8	46,6	42,5	51,2
Muu kieli	22,6	22,6	22,6	11,9	11,3	12,6	34,5	33,9	35,2

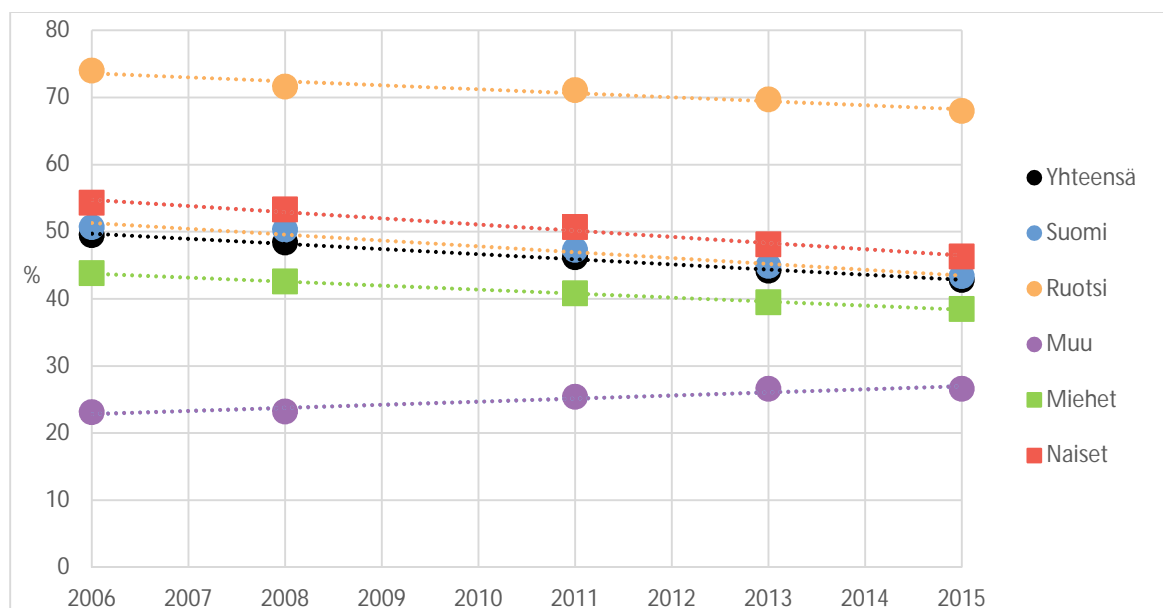
Opiskelijoiden määrä ajankohdasta 20.9.2015 ja väestötieto ajankohdasta 31.12.2015. Lähde: Tilastokeskus

Korkea-asteella opiskelevien osuus 20–24-vuotiaista on laskenut jatkuvasti viime kymmenen vuoden aikana. Etenkin naisten osuus on vähentynyt; vielä 2006 yli puolet 20–24-vuotiaista helsinkiläisnaisista opiskeli korkea-asteella. Naisten osuuden nopeampi vähentyminen on kaventanut sukupuolten välistä eroa kor-

keakoulutukseen osallistumisessa. Naisten osuus on laskenut yliopisto-opiskelijoista hieman ammattikorkeakouluopiskelijoita enemmän. Vieraskielisissä opiskelijoiden osuus on taas kasvanut hitaasti, viime vuosina tosin yliopistossa opiskelevien osuus vieraskielisistä on hieman laskenut.

Myös koko maassa korkea-asteella opiskelevien osuus nuorista on laskenut viime kymmenen vuoden aikana. Muualla maassa opiskelijoiden osuus on laskenut ammattikorkeakoulutuksessa eniten, kun Helsingissä laskua on tapahtunut eniten yliopistokoulutuksessa olevien osuudessa. Myös muualla maassa naisten osuus on laskenut selvästi miehiä nopeammin.

Kuva 16. Korkea-asteella opiskelevien osuuden kehitys 20–24-vuotiailla helsinkiläisillä vuodesta 2006 vuoteen 2015 äidinkielen ja sukupuolen mukaan

Tietoja ei ole kaikilta vuosilta. Opiskelijoiden määrä ajankohdasta 20.9. ja väestötieto ajankohdasta 31.12. Lähde: Tilastokeskus

Opintotuki

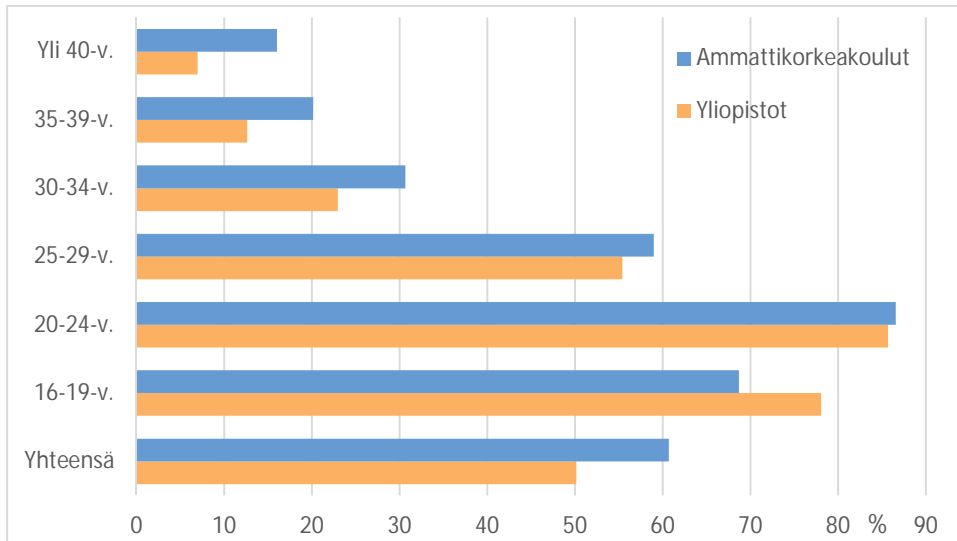
Helsingiläisistä yliopisto-opiskelijoista 20 287 ja ammattikorkeakouluopiskelijoista 12 543 oli saanut opintotukea lukuvuonna 2015–2016. Opintotukena opiskelija voi saada opintorahaa, asumislisää tai opintolainan valtiontakauksen.

Opintotukea saaneista helsinkiläisistä ammattikorkeakouluopiskelijoista 80 prosenttia ja yliopisto-opiskelijoista 81 prosenttia sai asumislisää lukuvuonna 2015–2016. Eniten asumislisää saivat 20–24-vuotiaat opintotuen saajat (88 %). Yli 35-vuotiasta opintotuen asumislisää sai enää alle kolmannes. Opintotuen asumislisän saamiseen vaikuttaa mm. perhetilanne ja asumismuoto, ja siihen oikeudettomat voivat hakea yleistä asumistukea. Opintotuen valtiontakaus oli voimassa lähes kaikilla opintotukea saaneilla korkeakouluopiskelijoilla (98 %).

Opiskelijamäärään suhteutettuna yliopisto-opiskelijoista tasan puolet sai opintotukea ja ammattikorkeakouluopiskelijoista 61 prosenttia. Opintotuki kohdistuu etenkin alle 25-vuotiaisiin opiskelijoihin. Lukuvuoden 2015–2016 aikana opintotukea saaneiden osuus syksyn 2015 opiskelijamäärästä oli suurin 20–24-vuotiailla, joista opintotukea sai 87 prosenttia ammattikorkeakouluissa ja 86 prosenttia yliopistoissa opiskelevista. 30 vuotta täyttäneistä korkeakouluopiskelijoista 18 prosenttia sai opintotukea. Vanhemmissa ikäluokissa ammattikorkeakouluopiskelijat saivat useammin opintotukea kuin yliopisto-opiskelijat.

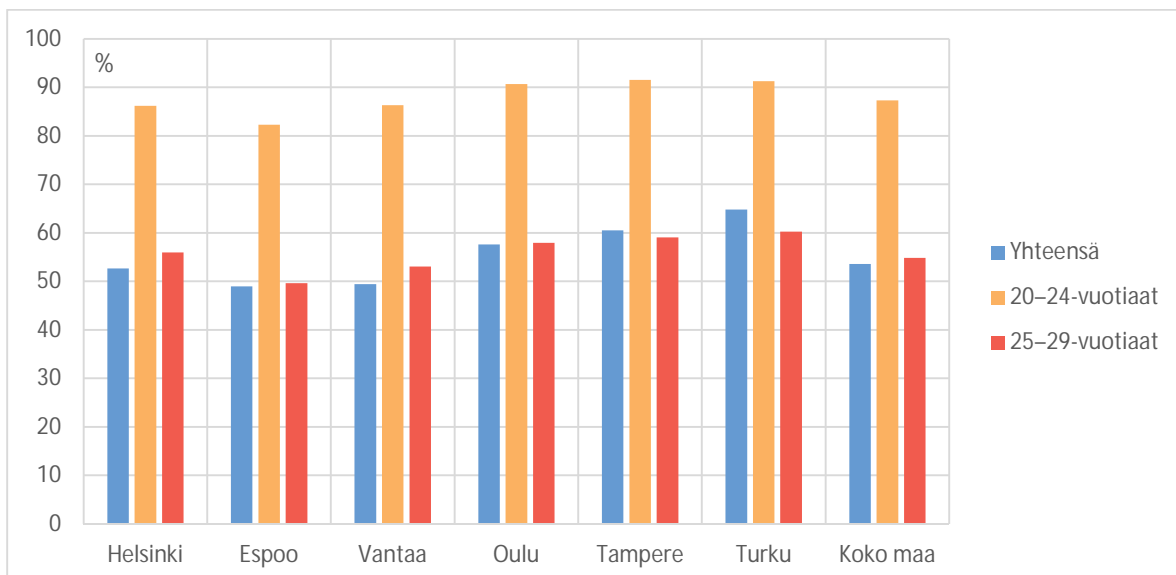
Helsingiläiset korkeakouluopiskelijat saivat hieman espoolaisia ja vantaalaisia opiskelijoita useammin opintotukea lukuvuonna 2015–2016. Sen sijaan verrattuna koko maan tasoon sekä oululaisiin, turkulaisiin ja tamperelaisiin opiskelijoihin, opintotukea saavien osuus oli Helsingissä ja muissa pääkaupunkiseudun kunnissa pienempi niin kaikilla opiskelijoilla kuin suurimmilla nuorten ikäluokilla.

Kuva 17. Opintotukea saaneiden osuus helsinkiläisistä opiskelijoista vuonna 2015

Opintotukea lukuvuoden 1.8.2015–31.7.2016 aikana saaneiden osuus 20.9.2015 opiskelijamäärästä. Opintotukitiedossa opiskelijan ikä ja asuinkuntatieto ovat ajankohdasta 31.12.2015. Lähde: Kela ja Tilastokeskus

Kuva 18. Opintotukea saaneiden osuus opiskelijoista suurimmissa kaupungeissa lukuvuonna 2015-2016

Opintotukea lukuvuoden 1.8.2015–31.7.2016 aikana saaneiden osuus 20.9.2015 opiskelijamäärästä. Opintotukitiedossa opiskelijan ikä ja asuinkuntatieto ovat ajankohdasta 31.12.2015. Lähde: Kela ja Tilastokeskus

Helsinkiläiset yliopisto-opiskelijat saivat opintorahaa keskimäärin 2 187 euroa ja asumislisää 1 388 euroa lukuvuonna 2015–2016. Ammattikorkeakouluopiskelijat saivat opintorahaa keskimäärin 2 246 euroa ja asumislisää 1 413 euroa. Opintotuen määrään vaikuttavat opintojen keston ja omien tulojen lisäksi opiskelijan ikä, siviilisääty ja lapset sekä asuminen perheenjäsenten luona ja asunnon omistussuhteet. Lisäksi ennen lukuvuotta 2014–2015 opinnot aloittaneilla on erilainen opintorahan perusmäärä. (Tarkemmin opintotuen määräytymisestä Kela: www.kela.fi/opintotuki.)

Vuonna 2017 korkeakouluopiskelijoiden opintorahan taso yhtenäistetään toisen asteen opintorahojen tasolle (enintään 337 eurosta 250 euroon kuukaudessa) ja samalla tukiaikaa lyhennetään, joten tämä tulee vaikuttamaan opiskelijoiden tulotasoon. Vuonna 2017 asumistuki poistuu opintotuesta ja siirtyy yleiseen asumistukeen. Opintolainan valtiontakauksen määriä korotetaan, jolloin mahdollisen kokonaisopintotuen määrä kasvaa. (www.kela.fi, opiskelijan tuet)

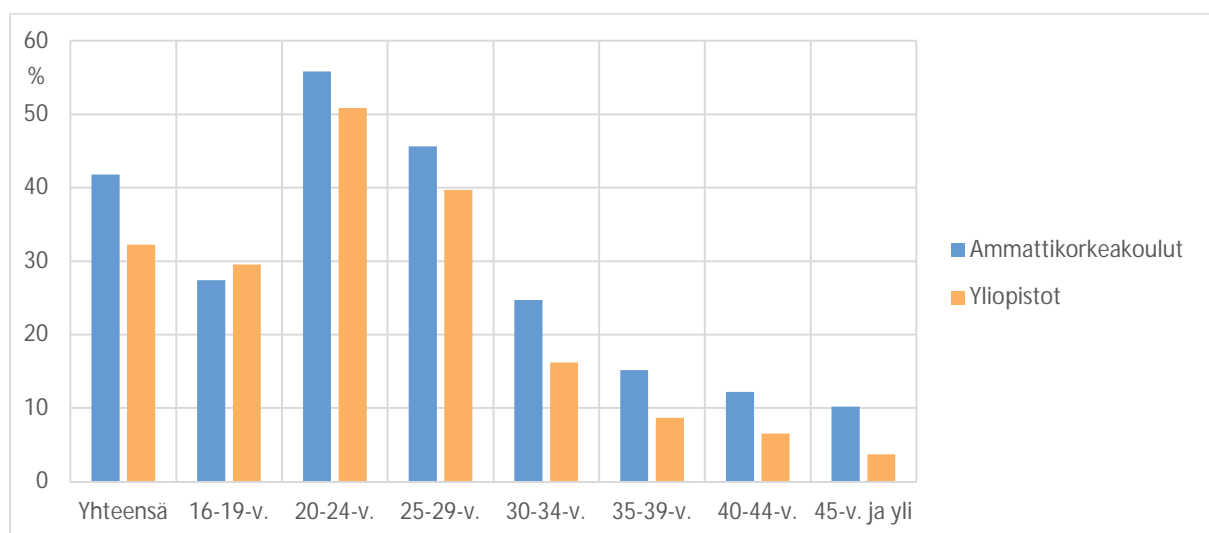
Opintolaina

Valtion takaamaa opintolainaa oli 8 643 helsinkiläisellä ammattikorkeakouluopiskelijalla ja 13 045 yliopisto-opiskelijalla lukuvuoden 2015–2016 lopussa. Opiskelijamäärään suhteutettuna ammattikorkeakouluopiskelijoista 42 prosentilla oli opintolainaa ja yliopisto-opiskelijoista 32 prosentilla. Eniten lainoja oli 20–24-vuotiailla opiskelijoilla, 54 prosentilla sekä 25–29-vuotiailla, 42 prosentilla.

Ammattikorkeakouluopiskelijoiden keskimääräinen laina oli 7 413 euroa ja yliopisto-opiskelijoilla 9 085 euroa lukuvuoden 2015–2016 lopussa. Eniten ammattikorkeakouluopiskelijoilla oli 2 000 – 4 000 euron suuruisia lainoja (17 % kaikista velallisista) sekä 10 000 -15 000 euron lainoja (14 %). Yliopisto-opiskelijoilla oli eniten 10 000 – 15 000 euron lainoja (23 %) ja 2 000 – 4 000 euron lainoja (20 %). Yli 25 000 euron laina oli 125 yliopisto-opiskelijalla, mutta vain 12 ammattikorkeakouluopiskelijalla. Lainan määrät kasvavat opiskelijoiden iän kasvaessa.

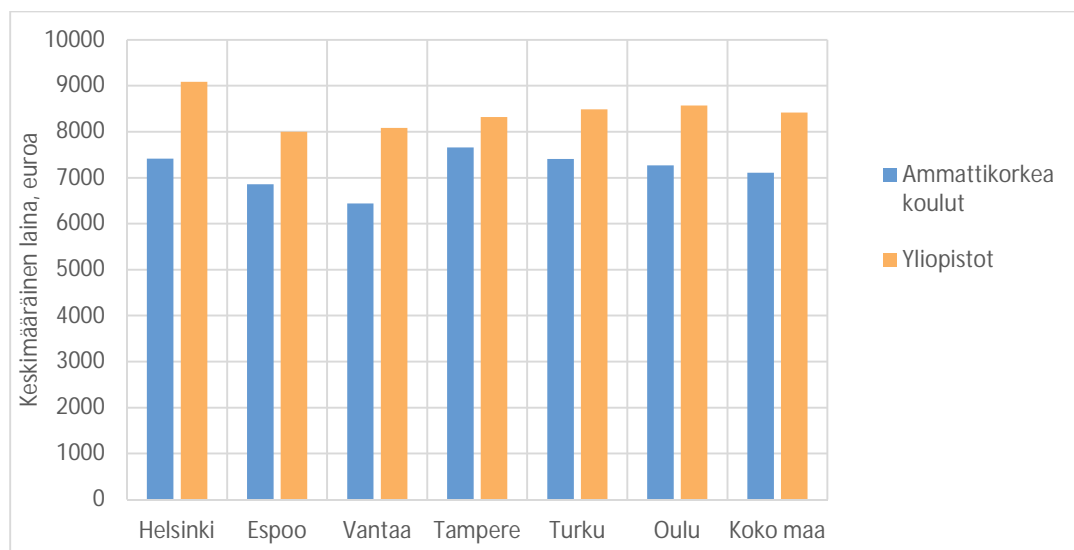
Helsinkiläisillä yliopisto-opiskelijoilla on yhtä usein opintovelkaa kuin koko maassa keskimäärin, ammattikorkeakouluopiskelijoilla on useammin velkaa kuin koko maassa. Keskimääräinen laina velallista kohti on kuitenkin helsinkiläisillä koko maan keskiarvoa suurempi, etenkin yliopisto-opiskelijoilla.

Kuva 19. Helsinkiläisten opintovelallisten osuus opiskelijoista lukuvuonna 2015-2016 iän mukaan

Opintovelallinen on henkilö, jolla oli opintolainaa lukukauden lopussa eli 31.7.2016. Opiskelijan asuinkuntatieto on ajankohdasta 31.12.2015. Opiskelijamäärä kotikunnan mukaan ajankohdasta 20.9.2015. Lähde: Kelasto, Kela ja Tilastokeskus

Kuva 20. Keskimääräisen opintolainan määrä yliopisto- ja ammattikorkeakouluopiskelijoilla suurimmissa kunnissa lukuvuonna 2015–2016

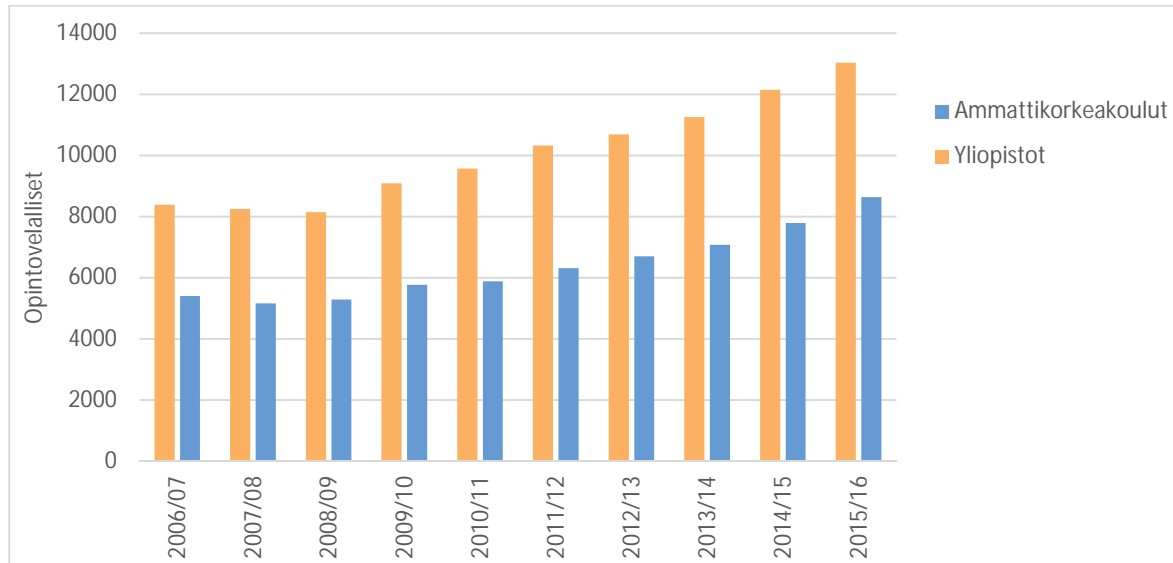

Opintolainamäärä on ajankohdasta 31.7.2016. Opiskelijan asuinkuntatieto on ajankohdasta 31.12.2015. Lähde: Kelasto, Kela

Opintovelallisten määrä on kasvanut nopeasti viime vuosina ja samoin keskimääräiset lainan määrät ovat kasvaneet. Yliopisto-opiskelijoista velallisia oli 26 prosenttia enemmän lukuvuonna 2015–2016 kuin lukuvuonna 2011–2012. Ammattikorkeakouluopiskelijoissa velallisten määrä on kasvanut samana aikana 37 prosenttia. Kasvua velallisten määrässä on kaikissa ikäluokissa.

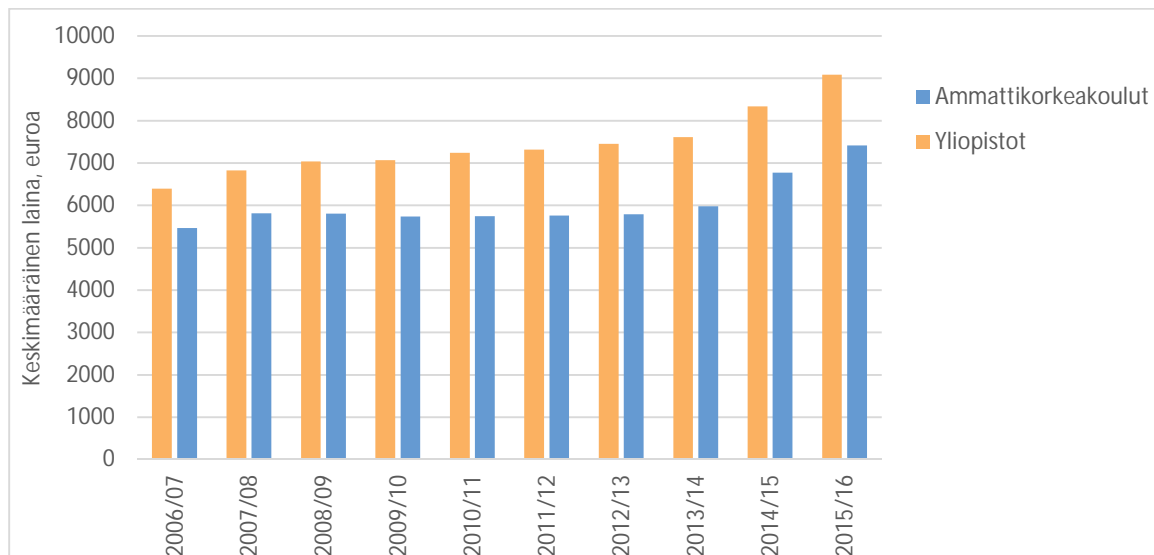
Muissa suurissa kaupungeissa opintovelallisten määrä on kasvanut nopeammin kuin Helsingissä, mutta keskimääräiset velkasummat ovat taas kasvaneet maltillisemmin muissa kaupungeissa. Keskimääräinen velkasumma on kasvanut 24 prosenttia helsinkiläisillä yliopisto-opiskelijoilla ja 29 prosenttia ammattikorkeakouluopiskelijoilla ajalla 2011/2012 – 2015/2016.

Kuva 21. Helsinkiläisten opintovelallisten määrä lukuvuosina 2006/2007 – 2015/2016

Opintovelallinen on henkilö, jolla on opintolainaa tilastointijakson lopussa. Lähde: Kelasto, Kela

Kuva 22. Helsinkiläisten ammattikorkeakoulu- ja yliopisto-opiskelijoiden keskimääräisten opintolainojen määrä lukuvuosina 2006/2007 – 2015/2016

Opintolainamäärä on ajankohdasta 31.7.2016. Opiskelijan asuinkuntatieto on ajankohdasta 31.12.2015. Lähde: Kelasto, Kela

Laatuseloste

Aineisto

Tilastokeskus: tietokannat sekä Helsingin kaupungin erikseen tilaamat tilastoaineistot.

Opetus ja kulttuuriministeriö sekä opetushallitus: Opetushallinnon tilastopalvelu Vipunen, <https://vipunen.fi/fi-fi>

Kela: Tilastotietokanta Kelasto, <http://www.kela.fi/kelasto>

Alueselitteet

Pääkaupunkiseutu = Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen.

Helsingin seutu = pääkaupunkiseutu ja 10 muuta kuntaa: Hyvinkää, Järvenpää, Kerava, Kirkkonummi, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Sipoo, Tuusula ja Vihti.

Jos aihetta on tarkasteltu oppilaitosten kautta, Helsingin seudun ammattikorkeakouluiksi on laskettu Arcada, Diaconia, Haaga-Helia, Laurea ja Metropolia. Helsingin seudun yliopistoiksi on laskettu Aalto, Helsingin, Svenska ja Taideyliopisto. Maanpuolustuskorkeakoulu ei ole mukana kaikissa tilastoissa.

Koulutusluokittelu

Korkea-asteen koulutusta ovat ammattikorkeakoulutus ja yliopistokoulutus. Tarkastelussa on vain tutkintoon johtava koulutus. Ammattikorkeakouluissa voi suorittaa ammattikorkeakoulututkinnon ja ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon. Yliopistoissa voi suorittaa alempia (kandidaatti) ja ylempiä (maisteri) korkeakoulututkintoja sekä tieteellisiä jatkotutkintoja, joita ovat lisensiaatin ja tohtorin tutkinnot.

Edelliset tiedot

Helsingin kaupungin tietokeskuksen tilastoja 2012:9.

- 2016:11 Asuntojen vuokrat Helsingissä vuonna 2015
- 2016:12 Työmarkkinat Helsingissä 2015
- 2016:13 Yksityishenkilöiden tulot ja verot vuonna 2014
- 2016:14 65 vuotta täyttäneet Helsingissä
- 2016:15 Naiset ja miehet Helsingissä 2016
- 2016:16 Osakeasuntojen hinnat Helsingissä tammi–maaliskuussa 2016
- 2016:17 Rakentaminen Helsingissä vuoden 2016 ensimmäisellä neljänneksellä
- 2016:18 Väestön ja väestönmuutosten ennakkotietoja Helsingin seudulla tammi–maaliskuussa 2016
- 2016:19 Asuntojen vuokrat Helsingissä tammi–maaliskuussa 2016
- 2016:20 Työllisyys ja työttömyys Helsingissä 1. vuosineljänneksellä 2016
- 2016:21 Osakeasuntojen hinnat postinumeroalueittain Helsingissä 2005–2015
- 2016:22 Väestön koulutus rakenne Helsingissä
- 2016:23 Helsingin väestö vuodenvaihteessa 2015/2016 ja väestönmuutokset vuonna 2015
- 2016:24 Helsingin työttömyys alueittain vuoden 2015 lopussa
- 2016:25 Työllisyys ja työttömyys Helsingissä 2. vuosineljänneksellä 2016
- 2016:26 Osakeasuntojen hinnat Helsingissä huhti–kesäkuussa 2016
- 2016:27 Asuntojen vuokrat Helsingissä huhti–kesäkuussa 2016
- 2016:28 Väestön ja väestönmuutosten ennakkotietoja Helsingin seudulla tammi–kesäkuussa 2016
- 2016:29 Rakentaminen Helsingissä vuoden 2016 toisella vuosineljänneksellä
- 2016:30 Helsingin ja Helsingin seudun väestöennuste 2016–2050. Ennuste alueittain 2016–2026
- 2016:31 Helsingin kaupungin henkilöstön työtapaturmat ja ammattitaudit vuonna 2015
- 2016:32 Asuntokuntien tulot ja verot Helsingissä 1995–2014
- 2016:33 Yritystoiminta Helsingissä 2014
- 2016:34 Rakentaminen Helsingissä vuoden 2016 kolmannella vuosineljänneksellä
- 2016:35 Väestön ja väestönmuutosten ennakkotietoja Helsingin seudulla tammi–syyskuussa 2016
- 2016:36 Minna Salorinne: Nuoret työttömät Helsingissä – tilastollinen katsaus Respan asiakkaista ja palveluun ohjauksesta
- 2016:37 Minna Salorinne: Työllisyys ja työttömyys Helsingissä 3. vuosineljänneksellä 2016
- 2016:38 Netta Mäki: Osakeasuntojen hinnat Helsingissä heinä–syyskuussa 2016
- 2016:39 Netta Mäki: Asuntojen vuokrat Helsingissä heinä–syyskuussa 2016
- 2016:40 Hanna Alhgren-Leinvuo: Sairastavuus- ja kansantauti-indeksit Helsingissä peruspiireittäin 2015
- 2016:41 Anna Kajosaari: Asuminen alueittain Helsingissä 2015
- 2016:1 Aino Hiekkavuo: Helsingin ulkomaalaistaustainen väestö vuonna 2016
- 2016:2 Aino Hiekkavuo: Population with foreign background in Helsinki 2016
- 2016:3 Anu Henriksson: Toimitilamarkkinat Helsingissä ja pääkaupunkiseudulla 2016

TIEDUSTELUT

Sanna Ranto, puh. 09 310 36408
etunimi.sukunimi@hel.fi

JULKAISIJA

Helsingin kaupungin tietokeskus
Osoite: PL 5500
00099 Helsingin kaupunki

ISSN-L 1455-7231

ISSN 1796-721X